

gat weer dicht. Die akker moet en zal hij in z'n bezit hebben. Daar heeft hij alles voor over. Al moet hij al z'n bezit er voor van de hand doen!

Daar was voorts een koopman, die op mooie parels uit was. Op z'n reizen kwam hij er één tegen, neen maar zó iets had hij nog nooit gezien. Die overtrof alle andere in prijs. Hij heeft er weer alles voor over om die parel in bezit te krijgen. Het derde van vergelijking is: Er alles voor over hebben om één ding in bezit te hebben. Welnu, zo staat het ook met het koninkrijk der hemelen. Wie iets van de rijkdom en heerlijkheid en zaligheid heeft gezien van de genadeheerschappij in het koninkrijk der hemelen, die heeft er alles voor over om die genade te genieten. Die acht alles schade en drek om Christus te gewinnen. Die is bereid alles te verliezen, als hij Gods genade maar mag behouden. Die „zoekt eerst het koninkrijk Gods“ (Matth. 6 : 33).

Ten slotte nog een enkele opmerking over trekken in de gelijkenissen, die wij vreemd vinden. Daar zijn er bij, die voor ons, Westelingen, wel vreemd zijn. Terwijl ze heel gewoon zijn in de wereld van het Oosten.

Wij vinden het maar wat raar, dat een man zo maar in een akker een verborgen schat vindt. En we vinden het ook maar zo zo, dat die man niet naar de eigenaar van de akker gaat om hem te zeggen wat hij gevonden heeft. En we vragen ons af of dat nu wel een mooi voorbeeld is en of het eigenlijk wel door de heugel kan. Hierop is te antwoorden, dat in het Oosten dit alles heel normaal was. Men kende geen banken of kluisen om kostbaarheden veilig te bewaren. In onrustige tijden verborg men z'n schatten in de bodem. Kwam de eigenaar om, dan bleef de schat in de akker verborgen, totdat iemand hem toevallig vond. En kocht de vinder de akker, dan was hij tevens eigenaar van de gevonden schat.

Wij vinden het een vreemd geval, dat pachters van een wijngaard (Matth. 21) niet alleen de pacht weigeren te betalen, maar bovendien de dienaren, die om de pacht komen, mishandelen, stenigen en doden. Maar kenners van de Oosterse wereld verzekeren ons, dat dit alles daar gans zo vreemd niet is als wij denken. En als we lezen van tegenwoordige toestanden in Perzië en Egypte, dan vinden we het zo vreemd niet, dat ontevreden, opstandige pachters de boden van een schatrijke heer, die in den vreemde goede sier maakt, niet erg vriendelijk ontvangen.

We zullen moeten bedenken, dat Jezus leefde in een Oosterse wereld en sprak tot Oosterse mensen. Toch blijven er dan nog wel dingen, die naar onze mening zwaar zijn om te verstaan. Ik denk bijv. aan de gelijkenissen van de „Onrechtvaardige Rechter“ en de „Onrechtvaardige Rentmeester“ (Luk. 18 en Luk. 16). We kennen het verhaal: Een rentmeester werd bij z'n heer aangeklaagd, dat hij van diens goederen goede sier maakte. Gevolg is, dat de rentmeester ontalg wordt aangezegd. Maar eerst moet hij orde op zaken stellen en verslag doen. Van de gelegenheid, die hij nog heeft, maakt hij misbruik, om de pachtsommen van de pachters te verlagen. Hij heeft het goed bekeken: Hij moet zich nog gauw even vrienden maken, die straks voor hem willen zorgen, als hij op straat staat. Dat alles is nog zo vreemd niet. Maar we vinden het toch wel raar, dat we lezen in Lukas 16 : 8: „En de heer prees den onrechtvaardigen rentmeester, dat hij met overleg gehandeld had, want de kinderen dezer wereld gaan ten aanzien van hun geslacht met veel meer overleg te werk dan de kinderen des lichts.“

Toch is het zo vreemd niet als het lijkt. Ik geloof, dat de Here Jezus het doen van deze rentmeester in zeker opzicht ten voorbeeld stelde voor ons. Natuurlijk prijst de Here het niet, dat hij z'n heer benadeelt, door zo maar de pacht te verlagen. Maar de Here Jezus wil zeggen: In één opzicht is van de goddeloze wereld nog wel wat te leren. Daar is men bedacht op de toekomst! Men kijkt uit! Dat is op zichzelf te prijzen. Het is wijs om te denken aan de dag van morgen. Zó moeten de discipelen van Jezus ook wijs zijn. Ze moeten aan de toekomst denken. Met overleg te werk gaan. Als kinderen des lichts. Ze moeten met behulp van de mammon, waarmee veel onrecht gebeurt, zich vrienden maken. Opdat die hen later zullen opnemen in de eeuwige tenten.

Tenslotte heeft men het vreemd gevonden, dat God wordt vergeleken bij een onrechtvaardige rechter! Is dat wel eerbiedig en Gode waardig?

Men heeft zo het gevoel alsof God op één lijn gesteld wordt met een goddeloze rechter. Maar dat is helemaal niet waar. God is niet zo iets als een rechter, die door aanhoudend gezeur moet bewerkt worden. Hij neigt immers zijn oor en zal zijn uitverkorenen haastig recht doen. Maar de Here Jezus wil dit zeggen: Als zelfs zulk een uitgerekend goddeloze kerel op aanhoudend verzoek recht doet aan de weduwe, hoeveel te meer zal dan de hemelse Vader recht doen aan zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen?

Ten besluiten van dit slot-artikel nog een laatste woord.

We moeten m.i. bij de verklaring der gelijkenissen op de hoofdzaken letten.

Ik beweer niet, dat er in een gelijkenis altijd maar één hoofdpunt is.

Het kunnen er ook wel twee of drie zijn.

Maar dié moeten dan in de voornaamste plaats onze aandacht hebben.

Het derde van vergelijking of de derden van vergelijking moeten ons goed voor ogen staan. En die hoofdzaken of hoofdzaken, die Jezus ons wil inprenten in de vorm van een gelijkenis moeten we maar ter harte nemen.

En we moeten maar toezien, dat we deze hoofdzaken niet begraven onder veel menselijke scherpzinnigheid, waarvan niemand ons kan waarborgen, dat ze naar de zin en de mening van Jezus Christus zijn.

Wat heb ik tenslotte aan tien mooie vondsten, waarvan ik niet zeker weet, dat de Here Jezus ze bedoeld heeft? Zijn het onze vondsten die ons zalig maken? Of is het woord van Jezus Christus een kracht Gods tot zaligheid?

Men vindt het oneerbiedig als niet aan elk woord van een gelijkenis een diepe zin wordt toegekend. Ik vind het oneerbiedig als men niet blijft bij wat de Here Jezus Zelf klaar en duidelijk als het doel van een gelijkenis heeft bekend gemaakt. Het is beter maar weinig te weten, maar dan met zekerheid, dan veel te weten, maar met grote onzekerheid. Als we ter harte nemen wat Jezus ons in de gelijkenissen klaar en duidelijk geleerd heeft, dan hebben we daaraan genoeg. Het gaat er tenslotte niet om, wat geleerde exegeten er van gemaakt hebben, maar het gaat er om te bewaren in een eerlijk en oprecht hart wat de Here Jezus ons openbaart aan beloften en eisen van het Koninkrijk der hemelen. En ook hiervan geldt wat de Heiland eens dankend gezegd heeft: „Ik dank U, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, doch aan kinderkens geopenbaard. Ja, Vader, want zo is het een welbehagen geweest voor U“ (Matth. 11 : 25, 26).

H. J. J.

#### KERKELIJK LEVEN

### „Verzamelde werken“ van Prof. Dr. K. Schilder

Reeds meermalen is de wenselijkheid uitgesproken de her en der verspreide publicaties van Prof. Schilder gebundeld opnieuw uit te geven. Het is thans zeer moeilijk, ja, voor verreweg de meesten praktisch onmogelijk, na te gaan wat Prof. Schilder over een bepaald onderwerp schreef. Bovendien is wat Prof. Schilder publiceerde zo waardevol, dat een uitgave van „verzamelde werken“ niet alleen gewenst maar zelfs geboden is.

Thans kan meegedeeld worden dat zich een comité heeft gevormd, dat D. V. de heruitgave van de verspreide geschriften van Prof. Schilder zal verzorgen. De voorbereiding van deze heruitgave verkeert zelfs reeds in een vergevorderd stadium. Zo spoedig mogelijk zullen officiële mededelingen worden verstrekt omtrent de plannen van dit comité.

Nu en hier willen we in verband met deze uitgave van Prof. Schilders geschriften een dringend verzoek richten tot allen die dit zullen lezen. Het is het comité bekend, dat er velen in ons land zijn, die verslagen bezitten van preken, redevoeringen, cursussen enz., welke door Prof. Schilder zijn gehouden. Het comité verzoekt nu bij dezen de bezitters van zulke verslagen deze — of de copie daarvan — te willen afstaan. Al wat zó binnenkomt zal nauwkeurig bekeken en, indien mogelijk, uitgegeven worden. Het is zeer gewenst, in verband met het vaststellen van de omvang en de opzet van het werk, dat deze verslagen zo spoedig mogelijk in het bezit van het comité komen. Het zou zeer te betreuren zijn, indien na de uitgave van Schilders werken hier of daar nog belangrijke stukken te voorschijn kwamen. Het comité verzoekt deze verslagen te willen opzenden aan Prof. Veenhof. Bij voorbaat betuigt het zijn dank aan allen, die op deze wijze de uitgave van deze belangrijke arbeid willen steunen.

HET COMITÉ.

### \*• Een verhaal met een moraal

In „Hervormd Weekblad, De Gereformeerde Kerk“ vertelt Dr van Niftrik, dat hij in de laatste weken een boek las van Hermut Gollwitzer „Und führen wohin du nicht willst“, het verslag van een vijfjarige gevangenschap in Rusland, en een boek van Irwin Shaw „The troubled air“, het verslag van een onderzoek, ingesteld door de directeur van een bekende radio-omroep inzake de beschuldiging, dat vier meewerkende artsen communisten waren; Dr van Niftrik combineert wat hij in deze boeken las met het feit, dat hij op 31 Augustus te Maastricht één zijner leerlingen, de Amsterdamse politie-agent C. Uidam, tot predikant bevestigde.

De samenhang? Gollwitzer's boek is het beste werk over het communisme, dat Dr van Niftrik kent; de auteur bewijst, dat het communisme de enkele mens niet acht en die zelfs versacht; de enkele mens wordt opgeofferd aan het systeem, getuige de telkens herhaalde, vernederende foulleringen waaraan de gevangenen onderworpen worden. Want het

communisme beschouwt de privé-sfeer als roof aan de gemeenschap; aan de gevangenen die privé-sfeer toekennen zou betekenen dat de enkeling zich afsluit van de collectiviteit, en dat mag en kan niet volgens het communistische systeem.

Het boek van Shaw heeft Dr van Niftrik de indruk gegeven, dat men ook in Amerika weinig oog heeft voor de enkele mens; dat men, onder invloed van behendige anti-Russische propaganda, de menigte daar leert „oordelen“ volgens een aantal leuzen en slagzinnen; als men, zo blijkt uit dit boek, iemand wegwerken wil, kan men hemands daden, zelfs zijn goede daden en de meest nobele impulsen, verdacht maken (om dit laatste te weten of te ervaren behoeft men overigens dit boek niet te lezen of naar Amerika te gaan, P. D.).

Hoe staat het nu met „christelijk Nederland“? Het is ons verboden, zegt Dr van Niftrik, ons als Farizeeërs tegenover het communisme te stellen en ons te beklagen over die slechte Russen. In Rusland triumfeert een verhoging van de wetenschap, die wij, Europeanen, aan de Russen geleerd hebben. Het zijn onze Westerse zonden, die daar in Rusland met Aziatische felheid openbaar worden.

En nu de moraal van dit verhaal. Dr van Niftrik las in een kerkblad, dat wie Christus in deze vijandige wereld niet belijdt, een vijand van de Kerk des Heren is. Maar toen hij zijn leerling Uidam ging bevestigen, stond daar een autobus vol met Amsterdamse politieagenten. Zelfs de hoofdinspecteur was gekomen. Na de dienst zaten al die mannen en vrouwen koek te eten en koffie te drinken. Toen dacht Dr van Niftrik: dat klopt toch niet met het kerkbode-artikel. Deze mensen ('t politiecorps van de rode hoofdstad) hebben vijf jaar lang geholpen, mijn leerling dominé te laten worden, vijf jaar lang heeft hij allerlei welwillendheid van zijn superieuren ondervonden — en moet ik die mensen beschouwen als vijanden der kerk? Wij moeten oppassen met onze antithese-leuzen, roept hij uit. En Dr v. Niftrik vervolgt: het is niet wáár, dat een ieder, die niet met ons de naam des Heren subjectief belijdt, een vijand is. Juist door de kerk moet de menselijkheid beschermd worden. Maar we doen in christelijk Nederland al net als de communisten. Zoals voor de Russen elke niet-communist een fascist is, zo is voor christelijk Nederland elke niet-belijder een vijand des Heren. Wij mogen nooit vergeten, dat het allemaal mensen zijn: Russen, Amerikanen én..... christelijke Nederlanders. P. D.

### \*• Klopt het?

Dr van Niftrik zegt: het kerkblad-artikel klopt niet. Wij zeggen: het artikel van Dr van Niftrik klopt niet. In zijn artikel schrijft Dr v. N.: Juist als christenen moesten wij weten, dat ieder mens een geval apart is. Maar precies als de communisten werken wij met leuzen en slagzinnen. Zoals vroeger alles wat ons niet beviel „ethisch“ heette, zo heet het thans „Barthiaans“. En waarom zouden wij nog luisteren naar een ména, als wij geconstateerd hebben, dat hij behoort tot het genus „Barthiaans“? Met algemene beoordelingen komen wij er niet, maar zondigen tegen het Evangelie.

De waarschuwing van Dr v. N. komt dus hierop neer: maak in uw oordelen niet algemeen, wat bijzonder is, maak niet algemeen, wat persoonlijk is. We nemen er nota van. Maar we zouden kunnen vragen: laboreert Dr v. N. zelf niet aan het euvel, dat hij anderen verwijt? Hij spreekt over „Rusland“ en „Amerika“: zijn dat alle Russen, alle Amerikanen? Hij noemt ook „christelijk Nederland“, maar dan zonder aanhalingstekens, niet dus het zogenaamde christelijk Nederland, maar heel christelijk Nederland, zonder enige nadere onderscheiding. Hij spreekt over de gangbare christelijke mentaliteit, weer een algemeen, niet nader te verifiëren oordeel. Hij schrijft: als christenen moesten we beter weten, maar precies als de communisten werken we met leuzen en slagzinnen. — Wij, christenen. Dus U en ik. De gelovigen hier en ginds. En dat, zonder dat er in enig opzicht verschil met de ongelovigen openbaar wordt, ongeacht b.v. Ned. Geloofsbel. art. 24, Dordtse Leerregels III en IV, 1—4, 10—12, 15, 16; V, 1—13.

Als ik opkom tegen het gebruik van leuzen en slagzinnen, heb ik mijzelf daarvan strikt te onthouden.

Als ik toorn tegen het bezigen van algemene beoordelingen en zeg: wie dat doet, zondigt tegen het Evangelie, dan heb ik dubbel en dwars op te passen, zelf niet (en dan nog wel juist in mijn kritische artikel) zulke algemene beoordelingen uit de pen te laten vloeden.

Hier zou mij de Schrift bestraffend tegenkomen: Gij, die een ander leert, leert gij uzelf niet? P. D.

### \*• De antithese

De concludé waartoe Dr v. Niftrik komt is deze, dat mensen, die allerlei welwillendheid bewijzen aan iemand, die zich voorbereidt tot het candidaats-examen in de theologie en bij zijn bevestiging tegenwoordig zijn, niet als vijanden der kerk door hem kunnen aangemerkt worden.

Ik meen niet, dat het geval op deze wijze concreet gesteld is.

Juister zou zijn: of mensen, die een leerling van een Barthiaanse hoogleraar geholpen hebben om tot het ambt te geraken en de bevestigingspreek van die hoogleraar bijwoonden, gezegd kunnen worden vijanden der Herv. Kerk te zijn.

Dr v. Niftrik beantwoordt die vraag ontkennend. Wordt de vraag aldus gesteld, dan zou ook ik geneigd zijn, die vraag ontkennend te beantwoorden. Althans, indien Dr v. N. en zijn leerling geprekeerd zouden hebben en zich geuit gelijk Dr v. N., Barth nasprekend, zegt in zijn „Kleine Dogmatiek“: alle mensen zijn in Christus verworpen, maar tevens zijn ook alle mensen in Christus verkoren. Deze dubbelheid in God betekent gelukkig geen evenwicht, maar een voortdurende overwinning van het oordeel door de vrijspraak, van de verwerping door de aanneming. De ongelovigen zijn onze broeders, voor welke Christus gestorven is.

Maar als nu deze dingen gezegd worden in 't raam van

de Ned. C  
en antwo  
al die col  
vijanden d  
Maar v  
Evangelie  
Schriften  
Hem de g  
allen van  
En daaroz  
het waara  
het geho  
Geestes, l  
(Ned. Ge  
Gods en  
Idmaat  
Niet w  
van vjan  
bewerkt s  
De anti  
welwilens  
door de v  
en vernie  
Het bla

OM

We ko  
de chris  
schap v  
wetensch  
wat wet  
bijzonder  
Wij vr  
hoort te  
te worde  
haar ta  
Weten  
de werk  
tuur is  
wikkelde  
Zij moet  
en sames  
derschei  
diepen in  
doen aan  
dienen u  
heid, va  
spreekt  
schappel  
zal hij z  
werk da  
zoeken  
de heme  
sen hee  
De ch  
een werl  
nis van  
ke aan  
ders, be  
eenvoud  
vaardt,  
der was  
ten ond  
voordat  
dieper,  
lijkheids  
proble  
waard v  
16 en  
de ref  
zwakke  
God ge  
volk te  
chie, E  
daarna  
king va  
de aan  
onderzo  
inzichte  
evenzo  
einde d  
als mer  
in aller  
deze vo  
Uit d  
Woord  
arbeid.  
motief  
niet al

14) W  
voorond  
werken  
was nie  
band on  
de verb  
menolog  
het „gr  
wetensc  
rusten,  
voor de  
degelijk

### Bruder Zaiss wat léert gij?

Er is in de laatste tijd nogal een en ander te doen geweest over de dusgenaamde genezing-op-het-gebed. Vanuit het duitse Rijnland maakt de beweging van deze genezing-op-het-gebed de tongen los en brengt zij de pennen in beweging. Velen zijn er als de kippen bij om ook hier weer te spreken van een manco der kerk. Zij zien in het optreden van Bruder Zaiss en de zijnen aan de kerk alweer een „onbetaalde rekening” gepresenteerd. Dát behoeft de kerk intussen niet al te zeer te verontrusten. Datzelfde werd voor een vijftien jaren ook gezegd, toen de Oxford-Group-Movement met zijn religieuze psychotechniek een Buchmanniaans Nieuw-Nederland van stapel zou doen lopen. Wie niet medeed gold voor onverbeterlijk conservatief. Intussen is de Group-Movement verzand, Buchman vergeeten; zijn de enthousiasten van toen al weer aan het zoveelste nieuwe experiment, wéér boos op ieder, die niet even enthousiast mee doet. Het is altijd goed, „de kat maar eens uit de boom te zien”.

Maar om op Bruder Zaiss en de genezing-op-het-gebed terug te komen, men wil ons doen geloven, dat we in die genezingen-op-het-gebed te doen hebben met wonderen. Anderen bestrijden dat. Men pleit pro en men pleit contra. Precies als bij de wondergenezingen in Lourdes, die Roomse bedevaartplaats. De ene medicus beweert, dat we in die genezingen te doen hebben met openbaring van het „boven-natuurlijke”, de ander beweert, dat ze langs psychologische, psychoanalytische weg heel eenvoudig kunnen verklaard worden. En al naar gelang dat medisch oordeel anderen behaagt of niet, gaat men dat wetenschappelijk oordeel weer uit religieus vooroordeel verklaren. De medeus, die het „wonder” een wonder laat, heet dan door vooringenomenheid verblind; de ander, die het „wonder” loochent heet gedreven te zijn door haat tegen-de-godsdiens of verward door kerkelijke gebondenheid tegen de beweging.

Zo kan de discussie doorgaan. En zo blijft de molen aan 't draaien. Maar er is een weg die uitnemender is. Men moest eens vragen naar de léer van de Bruder Zaiss.

Daar moet de beslissing vallen. De Schrift waarschuwt ons. Mozes deed wonderen voor Pharao. De Egyptische wijzen deden ze ook. De apostel Paulus spreekt van de wonderen van de antichrist „wiens toekomst is naar de werking des satans in alle kracht en tekenen en wonderen der leugen” (2 Thess. 2:9). Zo sprak hij overeenkomstig de woorden van de Here zelf: „daar zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zullen grote tekenen en wonderheden doen, also dat zij (indien het mogelijk ware) ook de uitverkorenen zouden verleiden” (Matth. 24:24). En zo komt het ook, wanneer dat beest uit Openbaring 13 verschijnt, het beest met hoornen „des Lams hoornen gelijk”: „het doet grote tekenen, zodat het ook vuur uit de hemel doet afkomen vóór de mensen en het verleidt degenen, die op de aard wonen” (13:12,13).

Het gebeuren van een mirakel is dus op zichzelf nooit een bewijs dat de HERE aan de plaats des mirakels is. De plaats van een mirakel kan evengoed een plaats des satans zijn. Beslissend is de vraag niet, wat er aan die plaats te zien is, maar wat er gehoord wordt; niet wat er wordt vertóond, maar wat er wordt gepredikt. En waar de leer der apostelen en profeten wordt gepredikt, dáár is de Here Christus Zelf met Zijn Godheid, majesteit, genade en Geest. Ook al gebeuren daar geen wonderen. Maar óók: waar die leer der apostelen en profeten niet wordt bewaard, daar is de Here Christus niet. Ook al gaan de mensen er van het ene wonder naar het andere.

Want de HERE heeft Zijn wonderen altoos gegeven tot bevestiging van het Evangelie: „En zij, uitgegaan zijnde, predikten overal, en de Here wrocht mede, en bevestigde het woord door tekenen, die daarop volgden” (Mark. 16:20). Door de wonderen gaf God getuigenis aan het Woord Zijner genade. (Hand. 14:3).

Daaraan zijn de wonderen van God en van Zijn Gezalft te herkennen.

Als ze vandaag niet geschieden behoeft dat ons niet te verontrusten.

Ze zijn geschied. En God heeft door de wonderen van de Zaligmaker en van Zijn apostelen eens en voorgoed het Woord bevestigd en aan het Woord der genade getuigenis gegeven.

En als men vandaag weer beweert, dat de wonderen der apostolische eeuw weer zijn weergekeerd, dan zullen we dat beweren hebben te toetsen aan de vraag of dan ook de apostolische leer daar in Rijnland is weergekomen?

Niet: Bruder Zaiss, wat doet gij?  
Maar: Bruder Zaiss, wat leert gij? D. E. C.



De Gereformeerde Kerk. Wat Prof. v. N. schrijft is niet gereformeerd. Kan dat: deze viag en deze lading?

Ook staat aan de kop van 't blad: „Onder Redactie van het Comité ter verspreiding der beginselen van de Confessionele Vereniging”.

Toen deze Vereniging werd opgericht, werd als eerste bepaling opgenomen: „dat de Vereniging aan geen poging tot herstel of hulpbetoon in de nood der Kerk de hand lenen kan, die wel uitgaat van een onbekrompen en on-dubbelzinnige instemming met de grondslag der Kerk, in haar belijdenisschriften neergelegd!”

Eheu, quantum mutatum ab illo! P. D.

#### ERRATA.

In de beide laatste driestarren van het vorige nummer (bl. 390) komen enkele fouten voor: 1e kolom regel 15 en 2e kolom regel 26 van boven staat: 59, lees: s.g; 2e kolom, 20e regel van boven staat: dat niets in 't algemeen ongeoorloofd is, lees: dat zulks in 't algemeen ongeoorloofd is; 2e kolom regel 28 van boven staat: 524, 59, lees: 552; de aanhalingstekens 2e kolom regel 29 en 38 van boven dienen te vervallen (deze pericoop is een korte samenvatting). P. D.

#### POP. WETENSCH. SCHETSEN

de Ned. Geloofsbelijdenis, art. 27 en Catechismus, vraag en antwoord 84, dan weet ik het niet. Ik beweet niet, dat al die collega's van de dienaar, die daar bevestigd wero, vijanden der kerk zijn: komt ons het oordeel toe?

Maar wel weet ik, dat de zuivere bediening van het Evangelie scheiding maakt. Dat tegenover de Christus der Schriften niemand neutraal kan blijven. En dat tegenover Hem de gedachten des harten openbaar worden. Dat wij allen van nature zijn haters Gods, Haters van Christus. En daarom haters van Zijn lichaam, de kerk. En dat alleen het waarachtig geloof, in de mens gewrocht zijnde door het gehoor des Woords Gods en de werking des Heiligen Geestes, hem wederbaar en maakt tot een nieuwe mens (Ned. Gel. Bel., art. 24). Eer mens, die aldus van hater Gods en der kerk gemaakt is tot liefhebber Gods en levend lidmaat der kerk.

Niet welwillendheid en vriendelijkheid maken iemand van vijand tot vriend Gods. Maar het waarachtig geloof bewerkt zulks door de genade Gods.

De antithese, door God gezet, wordt niet opgeheven door welwillend onderling verkeer of door zielscontact. Maar door de vrije, almachtige daad Gods in de wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes.

Het blad, waarin Dr v. N. schrijft, heeft als ondertitel:

## OMGORDT DE LENDENEN VAN UW VERSTAND EN WEEST NUCHTER

II

We komen nu tot ons tweede punt: de taak van de christelijke wetenschapsman binnen de gemeenschap van Gods volk. We willen ook hier niet een wetenschappelijke theorie trachten te ontwikkelen wat wetenschap eigenlijk is, noch wat, meer in het bijzonder, christelijke wetenschap eigenlijk is<sup>14</sup>.

Wij vragen nu eerst welke het vaste fundament behoort te zijn waarop de wetenschap gebouwd dient te worden. Daarbij zal dan tevens blijken wat niet haar taak is.

Wetenschap — daarover is geen discussie — dient de werkelijkheid, de wereld zoals die in haar structuur is en/of zoals zij zich in de loop der tijden ontwikkelde, al de grote werken Gods te onderzoeken. Zij moet trachten daarvan rekenschap af te leggen en samenhangen en afhankelijkheden te verklaren, onderscheiden wat er te onderscheiden valt, zich verdiepen in die duizend en één problemen die zich voordoen aan de man van wetenschap. Hij zal daarbij dienen uit te gaan van zijn ervaring van de werkelijkheid, van de gegevens die deze hem verschaft. Dat spreekt wel vanzelf, want zonder die voor-wetenschappelijke ervaring en kennis van de werkelijkheid zal hij zelfs met zijn werk niet kunnen aanvangen, dat werk dat, naar het woord der Prediker, is het onderzoeken en naspeuren van al wat er geschiedt onder de hemel, de moeilijke bezigheid welke God de mensen heeft gegeven om zich daarmee te bekommeren.

De christenman van wetenschap kan als bondeling een werkelijkheidskennis hebben — ik bedoel een kennis van de wereld, de normen en de geschiedenis welke aan het wetenschappelijke voorafgaat — die anders, beter en vollediger is dan die van de wereldling, eenvoudig omdat hij Gods openbaring kent en aanvaardt. Hierdoor zal hij beschikken over een kennis der waarheid welke de afvallige in ongerechtigheid ten onder houdt. Zijn inzicht kan dan ook reeds nog voordat hij aan zijn wetenschappelijk werk begint, dieper, wijder, ruimer en bovenal nuchterder, werkelijkheidsgetrouwer zijn. Hierdoor kan hij voor valse problematiek, verkeerd gestelde vraagstukken, bewaard worden. Bij voorbeeld: een gelovige die onze 16e en 17e eeuw onderzoekt zal weten dat de HERE de reformatie werkte, hij zal de reformatoren als zwakke zondige mensen kennen die de HERE onze God geroepen heeft als Zijn dienstknechten om Zijn volk te leiden uit het diensthuis der Roomse hiërarchie. En hij zal ook weten dat de grote opbloei die daarna kwam Gods zegen was, vrucht van de werking van het levenwekkend Woord. Dat alles zal van de aanvang af reeds een historisch-wetenschappelijk onderzoek anders kleuren en wellicht tot heel andere inzichten leiden dan in de gangbare handboeken. En evenzo kan de geschiedenis van de 18e eeuw met als einde de Franse revolutie nooit goed bearbeid worden als men niet de afval onderkent die zich openbaarde in allerlei ongelooftheorieën en de gerede ingang die deze vonden.

Uit dit alles kan blijken hoe geweldig belangrijk het Woord des Heren is ook voor alle wetenschappelijke arbeid. De Schrift openbaart maar niet een „grondmotief”, een levens- en wereldbeschouwing, zij geeft niet alleen eeuwige, altijdgeldende „beginselen”, o

<sup>14</sup> Wij vragen ons immers af wat de schriftuurlijke vooronderstellingen en normen voor het wetenschappelijk werken zijn. Een prolegomena van de wetenschap zelve was niet onze opzet. We laten dus de vragen die in verband onder ons op dit moment in discussie zijn — als b.v. de verhouding van de Schrift openbaringen de „phaenomenologische” kennis der werkelijkheid, de quaestie van het „grondmotief”, de verhouding van de verschillende wetenschappen ten opzichte van elkaar etc. — nu dus rusten, al menen wij wel dat de hier gegeven richtlijn voor de wetenschappelijke praktijk te dien aanzien wel degelijk consequenties heeft.

neen, zij verlicht ons pad, ook het wetenschappelijk pad, bij iedere stap die wij doen.

De heilige Schrift is helder en duidelijk. Dat maakte het ook mogelijk dat er een belijdenis kon ontstaan. Daarin werd als vrucht van de strijd tegen ketterijen en afwijkingen in de loop der geslachten vastgelegd wat het Woord openbaarde. De uitgewerkte belijdenisschriften, die wij hebben, zijn naar waarheid formulieren van enigheid, want hierin is vastgelegd wat zeker en ontwijfelbaar in de Schriften geopenbaard is omtrent God, de mens, zijn verlossing en de werken des Verbonds. Hierin is vastgelegd wat wij belijden als waarheid in overeenstemming met Gods Woord tesamen met alle schriftgelovigen uit alle tijden. Dat wij in die belijdenis hetzelfde belijden als al die anderen roept een gemeenschap in het leven, die prachtig weergegeven wordt in de term „gemeenschap der heiligen”. Hier vinden we stichtelijke en zeer troostrijke litteratuur, en we kunnen de HERE nooit genoeg danken dat Hij aan Zijn kerk deze geschriften gegeven heeft, die zo trouw naspreken wat er in Zijn Woord staat.

Maar hoe het ook zij, de belijdenis moge als een gave Gods nooit versmaad worden, genoeg en afdoende is ze nooit, want zij kan de Schrift zelve nooit vervangen. De Bijbel is zo rijk, zo vol lering, troost en vermaan, dat al het belijden en naspreken van mensen hem wel nooit geheel zal kunnen omvatten en uitputten.

Wij hebben dus gesproken over de zekerheden die wij bezitten, en wel van onze werkelijkheidservaring, van ons kennen van de wereld om ons heen en de geschiedenis — nogmaals, ik spreek hier niet over wetenschappelijk kennen —, vervolgens over de zekerheid die de Schrift ons biedt in wijsheid en inzicht, terwijl we tenslotte nog een enkel woord zeiden over de nooit te verachten vastheid die onze belijdenis daarbij geeft. Zekerheden zijn dit alles, zekerheden waar we nooit aan moeten tornen. We moeten er dan ook in ons wetenschappelijk denken van uitgaan, ja, we zijn daarin juist geroepen ons van de gegeven standen van zaken rekenschap af te leggen.

Het is zeker — en we doen hier een greep uit de vele zekerheden die we bezitten als schriftgelovigen —, het is zeker dat de muren van Jericho op de zevende dag vielen, dat God op de berg Sinai met Mozes sprak, dat Jerobeam het volk zondigen deed, dat Zondag 1 waar is dat onze enige troost ligt in het verlossend lijden voor ons van de Here Christus, dat de Here Zijn kerk vergadert, beschermt en onderhoudt, dat de reformatie in de 16e eeuw gewerkt werd door God die Zijn volk toen bezocht ten goede, dat het ongelooft zijn vruchten droeg in de Franse revolutie, dat een ieder hier geboren is uit een vader en een moeder, dat 2 x 2 = 4, dat er 's nachts vele sterren aan de hemel staan, dat in de Straat Soemba de Krakatau ligt, dat Rusland een groot leger bezit, dat het in het Zuiden zonniger en warmer is dan hier..... even zoveel zekerheden — en zo zijn er nog oneindig veel meer, net zoveel als Gods schepping groot is —, waar de mens nooit aan mag of kan tornen zonder de waarheid in ongerechtigheid ten onder te houden. Ongewijfeld is de zekerheid van de zaken die wij opsommen soms van geheel verschillende aard, maar het gaat er hier om dat het zekerheden zijn waar de wetenschap van uit moet gaan, welke zij slechts tot schade van zichzelf kan negeren — het zijn zekerheden omdat Gods Verbond met Noach en met Abraham vast en zeker is.

De wetenschap daarentegen is het onzekere. Hier is geen vastheid — hier zijn we in het gebied van het problematische. En is het niet zo, dat, als we menen een bepaald probleem opgelost te hebben dat er dan tientallen nieuwe problemen naar voren komen om onderzocht te worden? Voortschrijdende wetenschap

(Zie vervolg pag. 396).

roef aan de sfeer toekensluit van de gens het com-

rik de indruk og heeft voor van behendige ar leert „ooranen; als men, wil, kan men e meest nobele te weten of niet te lezen

land”? Het is als Farizeeër is te beklagen feert een veranen, aan de sterse zonden, held openbaar

an Niftrik las vijandige we-des Heren is, vestigen, stond politieagenten, de dienst zan en koffie te klopt toch niet 't politiecorps lang geholpen, naar lang heeft uren ondervon- is vijanden der itithese-leuzen, t is niet waar, les Heren sub-kerk moet de doen in chris-m. Zoals voor is, zo is voor en zijn vijand des allemaal men- stelijke Neder-

P. D.

tel klopt niet, rik klopt niet, als christenen geval apart is, wij met leuzen ns niet beviel urthlaans”. En mens, als wij at genus „Bar-en wij er niet,

s hierop neer: onder is, maak n er nota van. Dr v. N. zelf ;? Hij spreekt e Russen, alle derland”, maar t zogenaamde ederland, zon- over de gang-muun, niet na-riatenen moes-t communisten Vj. christenen. En dat, zonder Movigen open-art. 24, Dorit-3; V. 1—13. en en slagzin-den. ene beoordeeln-het Evangelie, zelf niet (en l) zulke alge-oeien. toren; Gij, die P. D.

t is deze, dat i aan iemand, en in de theo-in, niet als vij-ekt worden. e concreet ge-

erling van een i tot het ambt hoogleraar bij-er Herv. Kerk

ennend. Wordt neigd zijn, die ns, indien Dr en en zich ge-in zijn „Kleine rworpen, maar verkoren. Deze en evenwicht, t oordeel door anneming. De Christus gé- n 't raam van